

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av gymnasielagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av gymnasielagen (RP 42/2017 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anne-Marie Brisson, undervisnings- och kulturministeriet
- undervisningsråd Tiina Tähkä, Utbildningsstyrelsen
- specialsakkunnig Lieselotte Eskelinen, Finlands Kommunförbund
- ordförande Pietu Heiskanen, Finlands Gymnasistförbund rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- gymnasiet Schildtin lukio
- gymnasiet Sotkamon urheilulukio
- gymnasiet Valkeakosken Tietotien lukio
- Pro Lukio ry
- Bildningsarbetsgivarna rf
- Finlands rektorer rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att gymnasielagen ändras. En anordnare av gymnasieutbildning som har tillstånd att ordna utbildning som leder till International Baccalaureate-examen ska också ha rätt att ordna sådan utbildning som uppdragsutbildning för medborgare från stater utanför Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ändringen gör det inte möjligt att ta ut terminsavgifter av de studerande, utan beställaren ska stå för kostnaderna för utbildningen. Avkastningen av verksamheten ska enligt förslaget anvisas för utbildningsanordnarens egen utbildningsverksamhet.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2017.

Betänkande KuUB 5/2017 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Reformen är en bra öppning för att inleda marknadsdriven export av en internationellt känd produkt, påpekar utskottet. Det är viktigt att vi med reformen får nya erfarenheter av att exportera utbildning och att den eventuellt också öppnar nya möjligheter.

Propositionen följer i allt väsentligt 9 § i universitetslagen (558/2009) och 13 § i yrkeshögskolelagen (932/2014), som båda föreskriver om uppdragsutbildning. Det är positivt att reformen sammanbinder möjligheterna att exportera utbildning på flera olika utbildningsnivåer. Utskottet understryker att propositionen inte utvidgar de finländska utbildningsanordnarnas rätt att ta ut avgifter av studerande i gymnasieutbildning. Det står utbildningsanordnarna fritt att ordna uppdragsutbildning. Reformen lyfter också fram behovet av att utbilda fler personer specialiserade på utbildningsexport.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Kulturutskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Avgifter för uppdragsutbildning som anordnaren tar ut

Det är beställaren som svarar för kostnaderna för den uppdragsutbildning som propositionen avser. Beställaren kan vara en annan stat, en internationell organisation alternativt en finländsk eller utländsk offentlig sammanslutning, stiftelse eller privat sammanslutning. Den finländska utbildningsanordnaren kan inte ta ut någon terminsavgift direkt av de studerande. Enligt propositionen är det beställaren som i överensstämmelse med ett utbildningsavtal ska svara för de kostnader som anordnaren har för uppdragsutbildningen. En utländsk beställare kan ta ut avgifter av de studerande, men bara om de står i samklang med lagstiftningen i den stat där beställaren är etablerad eller med beställarens egen praxis.

Utskottet understryker att uppdragsutbildningen inte får leda till att utbildningsanordnarens övriga gymnasieutbildning försämrats. Avkastningen är tänkt att användas till att stärka utbildningsanordnarens finansieringsbas, och den bör gå till anordnarens egen utbildningsverksamhet.

Utgångspunkten i propositionen är att utbildningsanordnaren tar ut en avgift av den som beställer utbildningen och att avgiften minst ska motsvara kostnaderna för verksamheten. Avgiften ska dessutom täcka kostnaderna för studiesociala förmåner. Särskilt i början är det viktigt att utbildningsprodukterna prissätts rätt, påpekar utskottet. De avgifter som avtalas med beställaren måste vara högre än de kostnader som utbildningsanordnaren har. Detta för att verksamheten ska vara motiverad i ekonomiskt hänseende och generera ett ekonomiskt mervärde. Utbildningsanordnaren bör räkna in investeringskostnaderna för att ta fram produkten i priset.

Utskottet understryker dessutom vikten av att utbildningsanordnaren klart och tydligt redovisar inkomster och utgifter för uppdragsutbildning på ett annat ställe i bokföringen än den övriga utbildningsverksamheten och att utbildningsanordnaren inte finansierar uppdragsutbildning med statsandel eller statsbidrag som är avsedda för någon annan utbildning. Vidare anser kulturutskot-

Betänkande KuUB 5/2017 rd

tet det viktigt att utbildningsanordnarna till en början exempelvis av undervisnings- och kulturministeriet erbjuds experthjälp bland annat med avgifter och bokföring.

Övriga synpunkter

Enligt propositionen ska uppdragsutbildning kunna ordnas uteslutande för medborgare från länder utanför EU- och EES-området. Uppdragsutbildning får inte ordnas för personer som har EU-blåkort, kontinuerligt eller permanent uppehållstillstånd eller EU-uppehållstillstånd för varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare enligt utlänningslagen (301/2004) eller för sådana personers familjemedlemmar. Utskottet understryker att avgränsningen ligger i linje med bestämmelserna om uppdragsutbildning i universitetslagen och yrkeshögskolelagen.

Vidare understryker utskottet att förslaget inte ändrar bestämmelser någon annanstans i lagstiftningen, exempelvis i utlänningslagen (301/2004), som föreskriver att utlänningar kan komma till Finland och vistas här. Vanligen kräver IB-examen studier i två terminer. Följaktligen får de studerande inte hemkommun i Finland, och de har inte heller rätt att få kommunal hälso- och sjukvård. Migrationsverket kräver att studerande som kommer till Finland från utlandet och saknar europeiskt sjukvårdskort tecknar en privat försäkring för sjukvårdskostnader.

Reformen bör följas upp för att vi ska kunna ge både utbildningsanordnare och deltagarna i uppdragsutbildning en realistisk uppfattning av problemen med och effekterna av utbildningsexport.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 42/2017 rd utan ändringar.

Betänkande KuUB 5/2017 rd

Helsingfors 2.6.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuomo Puumala cent
vice ordförande Sanna Lauslahti saml
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Li Andersson vänst
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Ilkka Kantola sd
medlem Kimmo Kivelä saf
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Sari Multala saml
medlem Mikaela Nylander sv
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Pekka Puska cent
medlem Saara-Sofia Sirén saml
ersättare Veera Ruoho saf.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.